

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΤΟΥ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Δ.Π.Μ.Σ.)

ΣΤΙΣ «ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ»

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ, ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ

ΑΡΘΡΟ 1

Αντικείμενο – Σκοποί του Δ.Π.Μ.Σ.

1. Αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ., σύμφωνα με την ιδρυτική ΚΥΑ, είναι η παροχή εξειδικευμένων γνώσεων μεταπτυχιακού επιπέδου στις Διεθνείς Σχέσεις, στη Διεθνή Ασφάλεια, στους Διεθνείς Οργανισμούς και σε όποια άλλη συναφή θεματολογία επιθυμεί το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (ΥΠΕΘΑ) και το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ) και περιλαμβάνεται στα εκπαιδευτικά αντικείμενα της Έδρας Ασφαλείας Στρατηγικής της Ανώτατης Διακλαδικής Σχολής Πολέμου (Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.), ήτοι στη Στρατηγική, στη Διεθνή Πολιτική, στις Διεθνείς Σχέσεις, στο Διεθνές Δίκαιο και Διεθνείς Οργανισμούς, στη Διεθνή Ασφάλεια και Σύγχρονες Απειλές και στην Εθνική - Διεθνή Οικονομία.
2. Οι βασικοί σκοποί του Δ.Π.Μ.Σ. είναι η προαγωγή της γνώσης και η ανάπτυξη της έρευνας στο χώρο των Διεθνών Σχέσεων, της Διεθνούς Ασφάλειας και των Διεθνών Οργανισμών και η δημιουργία υψηλού βαθμού ακαδημαϊκής εξειδίκευσης αποφοίτων της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ., ικανών να προωθήσουν την αναβάθμιση και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν και της συνολικής λειτουργίας της άμυνας και της ασφάλειας και να συμβάλουν στη βελτίωση της οργάνωσης, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας στους τομείς επιχειρησιακής σχεδίασης, χάραξης πολιτικής εθνικής ασφαλείας, και σχεδίασης διακλαδικής στρατηγικής.

ΑΡΘΡΟ 2

Μεταπτυχιακός Τίτλος

Το Δ.Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στον τομέα των «Διεθνών Σχέσεων και Ασφάλειας» (Master of Arts in International Relations and Security).

ΑΡΘΡΟ 3

Χρονική Διάρκεια Σπουδών

1. Η χρονική διάρκεια για την απονομή του κατά το άρθρο 2 Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ορίζεται σε 13 μήνες, εκ των οποίων τρεις (3) μήνες θα διατίθενται για τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας.
2. Ο διατιθέμενος χρόνος για την ολοκλήρωση της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας δύναται να παραταθεί, το μέγιστο έως τρεις (3) μήνες επιπλέον και

κατόπιν έγκρισης από το κατά νόμο αρμόδιο όργανο του Δ.Π.Μ.Σ. Η εν λόγω παράταση θα δίνεται μόνο σε περιπτώσεις που θα πιστοποιούνται από την Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ιδρυτική ΚΥΑ του προγράμματος.

ΑΡΘΡΟ 4

Όργανα του Δ.Π.Μ.Σ.

Ως όργανα του Δ.Π.Μ.Σ. ορίζονται τα προβλεπόμενα από τις εκάστοτε σε ισχύ διατάξεις Οργάνωσης και Λειτουργίας Δ.Π.Μ.Σ. από τα Α.Ε.Ι.. Οι αρμοδιότητες της Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) ασκούνται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή, (Ε.Δ.Ε.), η οποία αποτελείται από τέσσερα (4) μέλη και συγκροτείται από δύο εκπροσώπους και ένα αναπληρωματικό μέλος από κάθε Τμήμα που συνδιοργανώνει το Δ.Π.Μ.Σ. και έχει διετή θητεία. Οι εκπρόσωποι των Τμημάτων πρέπει να είναι ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου και εκλέγονται από τις αντίστοιχες Γ.Σ.Ε.Σ. των Τμημάτων τους. Ο Διευθυντής του Δ.Π.Μ.Σ. είναι μέλος της Ε.Δ.Ε. και εκλέγεται από τα μέλη της, στην πρώτη συνεδρίαση του νέου ακαδημαϊκού έτους, με απλή πλειοψηφία. Ο Διευθυντής έχει τη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, του ιδίου ή συναφούς αντικειμένου και εκλέγεται με διετή θητεία.

ΑΡΘΡΟ 5

Υλικοτεχνική Υποδομή-Υποχρεώσεις Τμημάτων

1. Το πρόγραμμα μαθημάτων θα διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. και του ΠΑΜΑΚ, όπως καθορίζεται στην ιδρυτική ΚΥΑ του προγράμματος.
2. Η γραμματειακή υποστήριξη των σπουδαστών του Δ.Π.Μ.Σ. θα γίνεται από τη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης (ΤΕΚΠ) της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.
3. Το καθένα από τα συνεργαζόμενα Τμήματα υποστηρίζει το Δ.Π.Μ.Σ. με το διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό του, τα σχετικά επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά της βιβλιοθήκης και την εν γένει υλικοτεχνική υποδομή του, στο βαθμό που αυτό είναι πρακτικά εφικτό.

ΑΡΘΡΟ 6

Καθορισμός Συμμετεχόντων Σπουδαστών - Τρόπος Εισαγωγής στο Δ.Π.Μ.Σ.

1. Το Δ.Π.Μ.Σ. θα λειτουργεί αποκλειστικά επ' ωφελεία των σπουδαστών της Ανώτατης Διακλαδικής Σχολής Πολέμου (Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ).
2. Ο αριθμός των σπουδαστών του προγράμματος θα καθορίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ιδρυτική ΚΥΑ του προγράμματος.
3. Η εισαγωγή στο πρόγραμμα θα υλοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ιδρυτική ΚΥΑ του προγράμματος.
4. Για την ομαλή εκτέλεση της διαδικασίας εισαγωγής, τουλάχιστον πέντε (5) μήνες πριν την έναρξη της εκάστοτε Εκπαιδευτικής Σειράς της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ, θα καθορίζεται από την Ε.Δ.Ε. η εξεταστέα ύλη για τις εισαγωγικές εξετάσεις, σε δύο (2) μαθήματα. Η ύλη θα αναρτάται στην ιστοσελίδα της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. και οι εξετάσεις θα πραγματοποιούνται εντός των πρώτων δέκα (10) ημερών του ακαδημαϊκού έτους, σε χώρο που θα καθορίζεται από την Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ. Επιτυχόντες στις εξετάσεις θα θεωρούνται όσοι λάβουν βαθμολογία άνω του 50% σε κάθε μάθημα, ενώ ο κατάλογος των επιτυχόντων, βάσει της βαθμολογίας στις εξετάσεις, θα

συντάσσεται από την Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης (ΤΕΚΠ) της Α.Δι.Σ.ΠΟ.

ΑΡΘΡΟ 7

Λειτουργία Προγράμματος

1. Παρακολούθηση

α. Το πρόγραμμα είναι πλήρους και υποχρεωτικής παρακολούθησης για το σύνολο των διδασκόμενων μαθημάτων. Επίσης δεν παρέχεται η δυνατότητα παράτασης, αναστολής και επανέναρξης των σπουδών.

β. Το όριο απουσιών που δικαιούται ο κάθε μεταπτυχιακός σπουδαστής είναι μέχρι 9 ώρες σε κάθε μάθημα, ασχέτως αν πρόκειται για απουσίες δικαιολογημένες ή αδικαιολόγητες. Στα μαθήματα που θα εκτελούνται στις εγκαταστάσεις της Α.Δι.Σ.ΠΟ, η καταγραφή των απόντων θα γίνεται με μέριμνα της Α.Δι.Σ.ΠΟ ενώ στα μαθήματα που γίνονται στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου, η καταγραφή των απόντων θα γίνεται με μέριμνα του Πανεπιστημίου. Το Τμήμα Εκπαίδευσης της Α.Δι.Σ.ΠΟ και η Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ θα τηρούν από κοινού αρχείο απουσιών για έκαστο σπουδαστή.

γ. Για μεγαλύτερο αριθμό δικαιολογημένων απουσιών λόγω ανωτέρας βίας (ανυπέρβλητοι επαγγελματικοί ή προσωπικοί λόγοι που έχουν τύχει της αποδοχής της Α.Δι.Σ.ΠΟ μετά την έγγραφη αναφορά τού σπουδαστή) και εφόσον έχει εξασφαλιστεί η αποδεδειγμένη παρακολούθηση των διαλέξεων από τον σπουδαστή μέσω της αντίστοιχης διαδικτυακής εφαρμογής που θα παρέχει το Τμήμα Πληροφορικής (ΤΠΛΗΡ) της Α.Δι.Σ.Π.Ο (στην οποία θα αποθηκεύονται για ένα εκπαιδευτικό έτος, όλες οι διαλέξεις του Δ.Π.Μ.Σ που έγιναν σε χώρο της Α.Δι.Σ.Π.Ο), η Ε.Δ.Ε, σε συνεργασία με τη Διοίκηση της Α.Δι.Σ.ΠΟ, δύναται να αποφασίσει την την εκπόνηση ειδικής συμπληρωματικής εργασίας.

δ. Λόγω της ιδιαίτερης φύσης του προγράμματος, οι σπουδαστές δύναται να εγγραφούν μόνο στα τέσσερα (4) μαθήματα έκαστου εξαμήνου, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 8.

2. Χρονικός Προγραμματισμός Μαθημάτων

Δεδομένου ότι το πρόγραμμα παρακολουθείται από το σύνολο των σπουδαστών της Α.Δι.Σ.ΠΟ, το ωριαίο πρόγραμμα διδασκαλίας και ο καθορισμός των διδασκόντων θα πρέπει να έχει εκπονηθεί τουλάχιστον 3 μήνες πριν την έναρξη του εκπαιδευτικού έτους, με μέριμνα του Τμήματος Εκπαίδευσης της Α.Δι.Σ.ΠΟ και της Γραμματείας του Δ.Π.Μ.Σ.

3. Υποχρεώσεις Σπουδαστών

α. Να παρακολουθούν κανονικά και ανελλιπώς το σύνολο των μαθημάτων του ισχύοντος προγράμματος σπουδών.

β. Να υποβάλλουν έγκαιρα τις εργασίες που τους ανατίθεται.

γ. Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων του Δ.Π.Μ.Σ., καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

4. Υποχρεώσεις Διδασκόντων

α. Να τηρούν πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.

β. Να παρέχουν στους σπουδαστές έγκαιρα και για κάθε ενότητα του διδασκόμενου μαθήματος, σημειώσεις, μελέτες περιπτώσεων και τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

γ. Να ανανεώνουν τη διδασκόμενη ύλη σύμφωνα με τις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις.

δ. Να τηρούν τουλάχιστον δύο (2) ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των σπουδαστών του προγράμματος μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του διδασκόμενου μαθήματος.

ε. Να είναι αντικειμενικοί στην αξιολόγηση των σπουδαστών.

στ. Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το πολύ μέσα σε διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα εξέτασης. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων, κοινοποιούνται στο Τμήμα Εκπαίδευσης της Α.Δι.Σ.ΠΟ. με μέριμνα της Γραμματείας του Δ.Π.Μ.Σ., σε διάστημα επτά (7) ημερών μετά την ανακοίνωσή τους από τον διδάσκοντα Καθηγητή. Αν ένα μάθημα διδάσκεται από δύο ή περισσότερα μέλη ΔΕΠ ο τρόπος βαθμολόγησης καθορίζεται με συμφωνία μεταξύ τους.

ζ. Να σέβονται την επαγγελματική ιδιότητα των σπουδαστών.

5. Αξιολόγηση σπουδαστών

α. Η αξιολόγηση του συνόλου των σπουδαστών που θα συμμετάσχουν στο Δ.Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο της απόκτησης Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στον τομέα των «Διεθνών Σχέσεων και Ασφάλειας», θα διενεργείται αποκλειστικά και μόνο από το διδάσκον προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ.

β. Η διεξαγωγή των γραπτών εξετάσεων (κατά τη διάρκεια ή στο τέλος του εξαμήνου) θα εκτελείται σε κατάλληλο χώρο που θα διατίθεται από την Α.Δι.Σ.ΠΟ. και σε ώρες εκτός της συνήθους λειτουργίας της.

γ. Η αξιολόγηση των φοιτητών για κάθε μάθημα γίνεται από το διδάσκοντα με τον τρόπο που ο ίδιος έχει ορίσει πριν από την έναρξη των παραδόσεων. Ο τρόπος βαθμολόγησης κάθε καθηγητή θα κοινοποιείται στο Τμήμα Εκπαίδευσης της Α.Δι.Σ.ΠΟ μέσω της Γραμματείας του Δ.Π.Μ.Σ.

δ. Η αξιολόγηση των επιδόσεων των σπουδαστών γίνεται με βαθμολογική κλίμακα από το μηδέν (0) μέχρι το δέκα (10) με βάση το πέντε (5), μέχρι και ένα δεκαδικό ψηφίο. Ο βαθμός του κάθε μαθήματος προκύπτει ως ο μέσος όρος του βαθμού προόδου ή εργασίας, εφόσον υπάρχει, και του βαθμού εξετάσεων του κάθε μαθήματος. Η βαθμολογική βαρύτητα της προόδου, της εργασίας και των τελικών εξετάσεων προσδιορίζεται από τον διδάσκοντα, προ ενάρξεως του εξαμήνου.

ε. Ο φοιτητής που αποτυγχάνει στις εξετάσεις ενός μαθήματος βαθμολογείται με βαθμό «Ε» (Επανάληψη). Ο φοιτητής που βαθμολογείται με βαθμό «Ε» σε ένα ή δύο μαθήματα ενός εξαμήνου επανεξετάζεται μία και μόνο φορά σε αυτά σε διάστημα τριών μηνών από την έκδοση των αποτελεσμάτων. Σε περίπτωση νέας αποτυχίας αποβάλλεται από το ΠΜΣ, με απόφαση της Ε.Δ.Ε., σε

συνεργασία με την ΑΔΙΣΠΟ. Αν ένας φοιτητής βαθμολογηθεί με βαθμό «Ε» σε περισσότερα από δύο μαθήματα ενός εξαμήνου αποβάλλεται από το ΠΜΣ, με απόφαση της Ε.Δ.Ε., σε συνεργασία με την ΑΔΙΣΠΟ.

στ. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΜΣ που θεωρούν ότι αδικήθηκαν στη βαθμολόγησή τους σε συγκεκριμένο μάθημα, έπειτα από δύο συνεχείς αποτυχίες, έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται σε Τριμελή Επιτροπή, η οποία θα ορίζεται από τη Ε.Δ.Ε. ειδικά για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Η Τριμελής Επιτροπή θα εξετάζει το θέμα και θα εισηγείται στη Ε.Δ.Ε., η οποία θα λαμβάνει, σε συνεργασία με την ΑΔΙΣΠΟ, την τελική απόφαση που μπορεί να είναι είτε η αποβολή τους από το ΠΜΣ είτε η επανεξέτασή τους. Στην Τριμελή Επιτροπή θα συμμετέχει και ο διδάσκων καθηγητής, ο οποίος βαθμολόγησε το μάθημα.

ζ. Βαθμός «ΕΛΛ» (ελλιπώς) δίδεται από το διδάσκοντα και σε ειδικές περιπτώσεις κατά την κρίση του, όπως αδυναμία του φοιτητή να λάβει μέρος στις εξετάσεις ή να παραδώσει εργασία για λόγους επαγγελματικούς ή υγείας. Στην περίπτωση αυτή, ορίζεται νέα τακτή προθεσμία και εφόσον εντός αυτής ο φοιτητής εκπληρώσει όλες του τις υποχρεώσεις, ο βαθμός «ΕΛΛ» (ελλιπώς) δύναται να αντικατασταθεί με κανονικό βαθμό.

6. Αξιολόγηση Μαθημάτων και Διδασκόντων

α. Μετά την ολοκλήρωση των παραδόσεων εκάστου μαθήματος και πριν την έναρξη των εξετάσεων, οι Σπουδαστές υποβάλλουν την αξιολόγησή τους, μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, που αναρτάται με μέριμνα της έδρας ΕΑΣ της Α.Δι.Σ.ΠΟ., στην ειδική ιστοσελίδα που διαθέτει ήδη η Α.Δι.Σ.ΠΟ.

β. Η δομή και το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, θα συμφωνείται από κοινού μεταξύ της έδρας ΕΑΣ της Α.Δι.Σ.ΠΟ και της ΕΔΕ του Δ.Π.Μ.Σ. και θα καλύπτει, το μεν μάθημα, ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, την επάρκεια του διατιθέμενου χρόνου, το βαθμό συσχέτισής του με την πράξη και τις αρχές και τη φιλοσοφία του Δ.Π.Μ.Σ., τους δε διδάσκοντες, ως προς τον τρόπο διδασκαλίας, την εκπαιδευτική ικανότητα (μεταδοτικότητα), τη σαφήνεια και την επαφή με το ακροατήριο.

γ. Στην ιστοσελίδα της Σχολής, θα αναρτώνται δύο πανομοιότυπα ερωτηματολόγια. Το ένα θα συμπληρώνεται από τους σπουδαστές που αποτελούν τις Ομάδες Β και Γ, ενώ το έτερο από τους σπουδαστές που αποτελούν την Ομάδα Α (όπως αυτές καθορίζονται στην ιδρυτική ΚΥΑ του προγράμματος). Τα ερωτηματολόγια θα επεξεργάζονται και θα αξιολογούνται ξεχωριστά.

δ. Το ερωτηματολόγιο θα συμπληρώνεται ανώνυμα (με τη χρήση ψηφιακών ευκολιών που διατίθενται από την ιστοσελίδα) από τους σπουδαστές.

ε. Η συγκέντρωση των στοιχείων καθώς και η αρχική τους επεξεργασία (εξαγωγή σε πίνακα Excel, ομαδοποίηση παρατηρήσεων, δημιουργία συγκριτικών πινάκων, εξαγωγή στατιστικών στοιχείων, κλπ.) γίνεται από την έδρα ΕΑΣ της Α.Δι.Σ.ΠΟ.

στ. Τα πρωτογενή συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, καθώς και τα επεξεργασμένα στοιχεία, με μέριμνα της έδρας ΕΑΣ της Α.Δι.Σ.ΠΟ, υποβάλλονται στη Διοίκηση της Σχολής και αποστέλλονται στη Ε.Δ.Ε. του Δ.Π.Μ.Σ. και στους διδάσκοντες καθηγητές, μέσω της Γραμματείας του Δ.Π.Μ.Σ., για αξιολόγηση και εξαγωγή συμπερασμάτων.

ζ. Στο τέλος κάθε εκπαιδευτικού έτους και πριν την έναρξη του επομένου, θα συγκαλείται σύσκεψη στην οποία θα συμμετέχει η Ε.Δ.Ε. και η Διοίκηση της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ (είτε αντιπρόσωποι αυτής) προκειμένου να συζητούνται οι παρατηρήσεις των σπουδαστών και να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα, με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου σπουδών του Προγράμματος.

ΑΡΘΡΟ 8

Συνοπτικό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται σε δύο στάδια, το στάδιο διεξαγωγής μαθημάτων διάρκειας δύο ακαδημαϊκών εξαμήνων και το στάδιο εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας. Όλα τα μαθήματα και δραστηριότητες του προγράμματος είναι υποχρεωτικής παρακολούθησης για όλους τους σπουδαστές του προγράμματος (Ομάδα Β και Γ) και διεξάγονται στην Ελληνική γλώσσα χωρίς να αποκλείεται η διδασκαλία και η ύπαρξη εκπαιδευτικού υλικού στην Αγγλική γλώσσα.

2. Τα μαθήματα, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση, οι πρακτικές ασκήσεις και οι κάθε άλλου είδους εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες για την απονομή του κατά το άρθρο 4 τίτλου, ορίζονται ως εξής:

α. Υποχρεωτική παρακολούθηση οκτώ (8) μαθημάτων

β. Επιτυχής εξέταση στα οκτώ (8) εξαμηνιαία μαθήματα.

γ. Επιτυχής εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας.

δ. Ο τελικός βαθμός προκύπτει από τον συνυπολογισμό των βαθμών αξιολόγησης των σπουδαστών στα μαθήματα και τη διπλωματική εργασία.

3. Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων (ECTS) έχει ως εξής:

α. Α' ΕΞΑΜΗΝΟ: 4 υποχρεωτικά μαθήματα x 7,5 ECTS = 30 ECTS

β. Β' ΕΞΑΜΗΝΟ: 4 υποχρεωτικά μαθήματα x 7,5 ECTS = 30 ECTS

γ. Μία Διπλωματική εργασία x 30 ECTS = 30 ECTS

4. Η κατανομή της διδασκαλίας των μαθημάτων Δ.Π.Μ.Σ. κατά εξάμηνο, έχει ως εξής:

α. Α' ΕΞΑΜΗΝΟ (4 υποχρεωτικά μαθήματα, 3 εκπαιδευτικών ωρών ανά εβδομάδα έκαστο και διάρκειας 13 εβδομάδων καθώς και επιπλέον τρίωρη γραπτή εξέταση ανά μάθημα)

(1) Διεθνείς Σχέσεις Ι

(2) Διεθνή Οικονομικά

(3) Θεωρία Στρατηγικής Ι

(4) Διεθνής πολιτική, Διεθνές Δίκαιο και Ελληνική Εξωτερική

Πολιτική

β. Β' ΕΞΑΜΗΝΟ (4 υποχρεωτικά μαθήματα, 3 εκπαιδευτικών ωρών ανά εβδομάδα έκαστο και διάρκειας 13 εβδομάδων καθώς και επιπλέον τρίωρη γραπτή εξέταση ανά μάθημα)

(1) Διεθνείς Οργανισμοί: Θεωρία και Πράξη

(2) Διεθνής Ασφάλεια και Σύγχρονες Απειλές

(3) Διεθνείς Σχέσεις ΙΙ

(4) Θεωρία Στρατηγικής ΙΙ

γ. ΤΕΛΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ (διπλωματική εργασία διάρκειας 3 μηνών, όπως περιγράφεται στο Άρθρο 11)

5. Στην αρχή κάθε εκπαιδευτικού έτους, οι σπουδαστές παρακολουθούν, εφόσον κριθεί απαραίτητο από την ΕΔΕ, προπαρασκευαστικά μαθήματα (τρόπος

συγγραφής διπλωματικής εργασίας, μέθοδοι έρευνας, κλπ) σε χρόνους που θα καθορίζεται από την Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ σε συνεργασία με την Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ.

ΑΡΘΡΟ 9

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών - κατευθύνσεις, έκταση και περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων

1. Για την ικανοποίηση του αντικειμένου και των σκοπών του προγράμματος, όπως αυτά καθορίζονται στην ιδρυτική ΚΥΑ του προγράμματος και στο Άρθρο 1, και λαμβάνοντας υπόψη τα εκπαιδευτικά αντικείμενα της Έδρας Ασφαλείας Στρατηγικής της Α.ΔΙ.Σ.ΠΟ, όπως αυτά καθορίζονται από τον Νόμο 3186/2003 και το ΠΔ 251/2004, το πρόγραμμα σπουδών του προγράμματος καθορίζεται όπως παρακάτω:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Ι

Το μάθημα προσφέρει μία σε βάθος διεπιστημονική προσέγγιση στη Θεωρία Διεθνών Σχέσεων, παρουσιάζοντας τις κυρίαρχες θεωρήσεις των Διεθνών Σχέσεων, τις έννοιες, τις αναλύσεις και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που αυτές εισάγουν. Στόχος του μαθήματος είναι να εκπαιδεύσει την κρίση των Σπουδαστών και να τους εφοδιάσει με πνευματικά εργαλεία που θα τους βοηθήσουν στην ακριβή ανάλυση καταστάσεων και στη λήψη εύστοχων αποφάσεων, εάν και όταν αυτό χρειαστεί. Αναλυτικά, κατά το Α' εξάμηνο, πραγματεύεται τα παρακάτω αντικείμενα:

- Εισαγωγή στη θεωρία διεθνών σχέσεων
- Επίπεδα ανάλυσης
- Ανταγωνιστικές θεωρήσεις (Ρεαλισμός, φιλελευθερισμός, μαρξισμός)
- Επιμέρους βασικές θεωρήσεις (Κλασικός Ρεαλισμός, Νεορεαλισμός, Δομικός Ρεαλισμός, Ιδεαλισμός, Αλληλεξάρτηση, Παγκόσμια Διακυβέρνηση, Δημοκρατική Ειρήνη, Νεομαρξισμός)
- Το Κράτος στις διεθνείς σχέσεις
  - ◆ Έννοια και εξέλιξη κράτους
  - ◆ Κρατικές επιδιώξεις (Επιδίωξη ηγεμονίας, Εξισορρόπηση και σχηματισμός Συμμαχιών, Σύμπλευση, Κατευνασμός).
  - ◆ Έθνος, εθνικισμός, εθνική κυριαρχία
  - ◆ Μη κρατικοί δρώντες.
- Φύση και αιτίες πολέμου (Δίκαιος πόλεμος, ηγεμονία, ιμπεριαλισμός, συστημικός πόλεμος, κλπ.)

ΔΙΕΘΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των Σπουδαστών με το διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Το μάθημα έχει ως σημείο αναφοράς την Ελλάδα και το εγγύς περιβάλλον των χωρών της Ανατολικής και Νοτιανατολικής Ευρώπης, οι επιδόσεις των οποίων συγκρίνονται με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των

ΗΠΑ. Το μάθημα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τη σύγκλιση, την ευημερία, το διεθνές δημοσιονομικό και νομισματικό περιβάλλον, την ανταγωνιστικότητα, την επιχειρηματικότητα, το διεθνές εμπόριο, τις άμεσες ξένες επενδύσεις και τη περιφερειακή ολοκλήρωση. Στο μάθημα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα συγκριτικά μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της ελληνικής οικονομίας και στη θέση της Ελλάδας στο παγκόσμιο και περιφερειακό οικονομικό περιβάλλον. Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες

- Εισαγωγή στην Οικονομική Επιστήμη: Οικονομικά Συστήματα και Ιστορία Οικονομικών Θεωριών, Εισαγωγή στη Μικροοικονομία και Μακροοικονομία.

- Εγγύς Περιβάλλον: Η Ελληνική Οικονομία και οι Οικονομίες των Χωρών της Ανατολικής και Νοτιανατολικής Ευρώπης

- Οικονομική Ανάπτυξη και Σύγκλιση, Επίπεδα Ευημερίας και ο Ρόλος της Τεχνολογίας

- Δημοσιονομικό Περιβάλλον και Πολιτική, Φορολογικό Βάρος, Δημοσιονομικό Έλλειμμα, Αμυντικές Δαπάνες, Δημόσιο Χρέος

- Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον, Οικονομική Ελευθερία και Ανταγωνιστικότητα της Οικονομίας

- Επιχειρηματικό Περιβάλλον και Διεθνής Επιχειρηματικότητα

- Το Παγκόσμιο Νομισματικό Σύστημα, Νομισματικό Περιβάλλον και Πολιτική

- Το Τραπεζικό Περιβάλλον, Χρηματοπιστωτικό Σύστημα και Αγορές Χρήματος

- Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις και Διεθνές Εμπόριο

- Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

- Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και Οικονομική Ανάπτυξη

- Περιφερειακή Ολοκλήρωση

ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Ι

Το μάθημα εστιάζει στην κατανόηση των εννοιών και την εμβάθυνση στη στρατηγική σκέψη και ανάλυση. Εξετάζει με μια επιστημονική προσέγγιση, τα διαχρονικά αλλά και σύγχρονα διδάγματα της Ιστορίας και της πολιτικής. Κύριο στόχο έχει, να διδάξει στους Σπουδαστές τη στρατηγική σκέψη ώστε να προετοιμαστούν για τις επιτελικές θέσεις της στρατηγικής ηγεσίας. Αναλυτικά, κατά το Α' εξάμηνο, πραγματεύεται τα παρακάτω αντικείμενα:

- Θεωρητικοί της στρατηγικής σκέψης (Θουκυδίδης, Στρατηγικά, Clausewitz, Jomini, Sun Tzu)

- Χερσαία στρατηγική (Liddell Hart, Beaufre)

- Ναυτική – Αεροπορική ισχύς (Mahan, Corbet, Duhet, Mitchell)

- Πολιτική Εθνικής Άμυνας- Κυβερνητικά όργανα και μέσα

- Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική και σχεδιασμός δυνάμεων

- Εξέλιξη της τεχνολογίας του πολέμου

- Στρατιωτική Διπλωματία

- Πυρηνική Στρατηγική, revolution in military affairs (rma)

- Επαναστάσεις – Ανταρτοπόλεμος

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το μάθημα Διεθνής Πολιτική, Διεθνές Δίκαιο και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική συνίσταται βασικά στη ανάλυση θεμάτων Διεθνούς Δικαίου, δηλαδή του νομικού συστήματος που διέπει και διαμορφώνει τις διεθνείς σχέσεις, καθώς και βασικών παραμέτρων της σχεδιασμού και άσκησης της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος παρουσιάζονται αναλυτικά θεμελιώσεις θεσμοί του Διεθνούς Δικαίου, όπως είναι το κράτος και τα συστατικά στοιχεία του (έδαφος, πληθυσμός, κυβέρνηση), οι πηγές του Διεθνούς Δικαίου (π.χ. διεθνείς συμβάσεις, αποφάσεις των διεθνών οργανισμών), οι διπλωματικές και προξενικές σχέσεις, στοιχεία Διεθνούς Δικαίου της θάλασσας και του εναερίου χώρου, η ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών, το δίκαιο των ενόπλων συγκρούσεων και τα δικαιώματα του ανθρώπου τόσο στη σύγχρονη, όσο και στην ιστορική θεωρητική και πρακτική προοπτική τους με παράλληλη αναφορά σε σχετικά θέματα που παρουσιάζουν ειδικότερο πολιτικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος επιχειρείται μια επισκόπηση θεμάτων που άπτονται της ανάλυσης της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Μεταξύ άλλων αναλύονται η δομή και λειτουργία του συστήματος εξωτερικής πολιτικής, ζητήματα σχεδιασμού και υλοποίησης της πολιτικής, το διεθνές περιβάλλον και οι γεωπολιτικές σταθερές της πολιτικής, διμερή ζητήματα και σχέσεις με γείτονες.

Το μάθημα θα διεξαχθεί σε δύο μέρη που θα καλύψουν τα παρακάτω αντικείμενα:

Μέρος Ι. Το Διεθνές Δίκαιο ως Ρυθμιστικός Παράγοντας των Διεθνών Σχέσεων

- Εισαγωγή στο σύγχρονο Διεθνές Δίκαιο. Το Διεθνές Δίκαιο σε ιστορική προοπτική και σήμερα. Υποκείμενα και Πηγές Διεθνούς Δικαίου. Στοιχεία δικαίου των διεθνών συνθηκών

- Το Κράτος στη σύγχρονη διεθνή κοινωνία. Έδαφος και κτήση εδαφικής κυριαρχίας.

- Στοιχεία δικαίου διπλωματικών και προξενικών σχέσεων. (Γενικά περί διπλωματίας. Η ιδιότητα του διπλωμάτη: προϋποθέσεις κατά το ελληνικό δίκαιο. Οι πηγές του διπλωματικού δικαίου: έθιμο, διεθνείς συμβάσεις, εσωτερικό δίκαιο. Οι διακρατικές διπλωματικές σχέσεις. Προνόμια και ασυλίες).

- Η ιστορική διαδρομή της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οι διακρίσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οι μηχανισμοί προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο.

- Δίκαιο Ενόπλων Συρράξεων/ Ανθρωπιστικό δίκαιο: Από την ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών στην προσφυγή σε ένοπλη βία. Μετάλλαξη των μορφών πολέμου και προκλήσεις για το διεθνές δίκαιο

- Ζητήματα δικαίου της θάλασσας και εναερίου χώρου. Ζητήματα διεθνούς δικαίου στην ελληνική εξωτερική πολιτική

Μέρος ΙΙ. Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και διεθνές περιβάλλον

- Δομή και λειτουργία του συστήματος εξωτερικής πολιτικής. Σχεδιασμός και υλοποίηση. Δρώντες εμπλεκόμενοι στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής.

- Διεθνές περιβάλλον και γεωπολιτικές σταθερές. Κουλτούρες και αντιλήψεις της διεθνούς πολιτικής. Η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών θεσμών. Πολιτιστική διπλωματία.

- Ελληνο-τουρκικά.
- Κυπριακό.
- Μακεδονικό.
- Το νέο βαλκανικό περιβάλλον και νέες απειλές.
- Αλβανικοί πληθυσμοί στα Βαλκάνια

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ

Το μάθημα έχει σκοπό να εξοικειώσει τους Σπουδαστές με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τους διεθνείς οργανισμούς, τη φύση και το αντικείμενό τους, ιδίως μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών σε θέματα τήρησης του διεθνούς δικαίου και της διεθνούς ασφάλειας, της προαγωγής πολιτικών συνεργασίας, της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών και προαγωγής του κράτους δικαίου αποτελεί τον άξονα γύρω από τον οποίο αναπτύσσεται το μάθημα.

Διεθνείς οργανισμοί, όπως ΟΗΕ, ΟΑΣΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης, συνέβαλαν καθοριστικά στις εξελίξεις της μεταδιπολικής εποχής, προτάσσοντας την ανάγκη επίτευξης όρων ειρήνης, συνεργασίας και σταθερότητας. Συστοίχως, οι διεθνείς οργανισμοί (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και Παγκόσμια Τράπεζα) έθεσαν τα θεμέλια για την εγκαθίδρυση του θεσμικού πλαισίου ανάπτυξης των διεθνών οικονομικών σχέσεων σε ένα ελεύθερο, ανόθευτο και ανταγωνιστικό παγκόσμιο περιβάλλον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τη σημαντικότερη περίπτωση ολοκλήρωσης ενός πολιτικού προγράμματος σύγκλισης των εθνικών οικονομιών και της ομογενοποίησης του δικαίου των κρατών μελών της με καταλυτικές επιπτώσεις σε όλη την Ευρώπη.

Από την παρακολούθηση του συγκεκριμένου μαθήματος οι Σπουδαστές θα αποκομίσουν θεμελιώδη γνωσιολογικά στοιχεία επί της δομής και λειτουργίας των κυριότερων διεθνών οργανισμών και των δραστηριοτήτων τους σε πεδία όπως η δημοκρατία, τα δικαιώματα του ανθρώπου, η διεθνής οικονομική συνεργασία, η επίλυση διαφορών και η χρήση βίας σε συγκεκριμένες περιοχές (όπως στα Βαλκάνια ή τη Μέση Ανατολή). Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συμμετοχή της Ελλάδας στους οργανισμούς αυτούς.

Η Ελλάς συμμετείχε ενεργώς είτε από την ίδρυση είτε από τα πρώτα στάδια ανάπτυξης αυτών των διεθνών οργανισμών. Η διπλωματική, στρατιωτική και οικονομική πολιτική της χώρας εξελίχθηκε σε διαλεκτική σχέση προς τους διεθνείς οργανισμούς στους οποίους συμμετέχει. Οι συνέπειες της ελληνικής συμμετοχής στους διεθνείς οργανισμούς αντανακλώνται στο εσωτερικό της χώρας, το δε εγχώριο δίκαιο υπέστη και εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικές επιδράσεις από τους διεθνείς κανόνες. Ενότητες των αναπτύξεων του μαθήματος αποτελούν οι κάτωθι:

- Ιστορική αναδρομή στην οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας. Γενική Θεωρία περί διεθνών οργανισμών.

- ΟΗΕ: Διεθνείς προοπτικές και Εθνικά συμφέροντα. Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στα Ηνωμένα Έθνη.
- Η Ελλάς σε Διεθνείς Οργανισμούς (ΝΑΤΟ-Συμβούλιο της Ευρώπης-Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη).
- Η Ελληνική συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ελλάς και Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
- Ελλάς και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
- Ελλάδα και Παγκόσμια Τράπεζα
- Ελλάδα και Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
- Περιφερειακοί Οργανισμοί, Περιφερειακή Ασφάλεια (Α.Σ.Ε.Α.Ν., Παρευξείνια Συνεργασία, Συμβούλιο Περσικού Κόλπου, Αραβικός Σύνδεσμος, Αφρικανικοί Οργανισμοί, Αμερικανικοί Οργανισμοί, Οργανώσεις Νοτιοανατολικής Ασίας, κ.λπ.)

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ

Η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, προκάλεσαν τεκτονικές αλλαγές στο διεθνές περιβάλλον ασφάλειας. Για αυτό το σκοπό, το μάθημα θα ακολουθήσει μια μη παραδοσιακή προσέγγιση της ασφάλειας που θα περιλαμβάνει τις νέες απειλές και τους νέους δρώντες. Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα θα καλύψει το ζήτημα της τρομοκρατίας, την άνοδο του πολιτικού Ισλάμ, την έκρηξη των εθνοτικών πολέμων, τις ενεργειακές προκλήσεις, την απειλή της πυρηνικής διασποράς, τον πληροφοριακό πόλεμο, το ζήτημα των υδάτων, την απειλή των πανδημιών και της λαθρομετανάστευσης, τις ανθρωπιστικές κρίσεις και το δημογραφικό πρόβλημα. Αναλυτικά οι ενότητες του μαθήματος έχουν ως κάτωθι:

- Εισαγωγή
- Οι αλλαγές στην παγκόσμια ισορροπία δυνάμεων, η Επανάσταση στις στρατιωτικές υποθέσεις
- Μη παραδοσιακή προσέγγιση της ασφάλειας: νέες απειλές και νέοι δρώντες.
  - Διεθνής Τρομοκρατία.
  - Ιστορία και Διαιρέσεις του Ισλάμ. Το Κοράνιο και η Σούνα του Προφήτη. Η Τουρκία, το Χαλιφάτο και ο Θεσμός της Τζιχάντ.
  - Νέοι πόλεμοι, εθνοτικές συγκρούσεις, πόλεμοι για φυσικούς πόρους.
  - Ενεργειακή ασφάλεια.
  - Πυρηνικά όπλα, πυρηνική τρομοκρατία και όπλα μαζικής καταστροφής
    - Πληροφοριακός πόλεμος, Κυβερνοπόλεμος, ΜΜΕ, προπαγάνδα, επηρεασμός της κοινής γνώμης.
    - Διαχείριση υδάτινων πόρων.
    - Πανδημίες/ Αδύναμα κράτη
- μετανάστευση/λαθρομετανάστευση, πρόσφυγες και οργανωμένο έγκλημα.
  - Ανθρωπιστική παρέμβαση, αποστολές διατήρησης και επιβολής της ειρήνης, πειρατεία.
  - Αύξηση παγκόσμιου πληθυσμού. Δημογραφικό πρόβλημα αναπτυσσόμενων κρατών.

- Σύνοψη μαθήματος

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ II

Συνεχίζοντας τη διδασχή της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων, το μάθημα κατά το Β' εξάμηνο, αναλύει τα παρακάτω αντικείμενα:

- Θεωρίες Λήψεως Αποφάσεων – Χειρισμός Κρίσεων
- Λήψη Αποφάσεων
- Χειρισμός Κρίσεων
- Θεωρίες αποτροπής
- Περιπτωσιολογικές μελέτες

ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ II

Κατά το Β' εξάμηνο, η διδασχή της Στρατηγικής εστιάζει στα παρακάτω θέματα:

- Ιστορικές προσεγγίσεις, εξέλιξη στρατιωτικής τεχνολογίας
- Ευρωατλαντική οργάνωση και θέματα
- ΕΕ και ΝΑΤΟ: οργάνωση και λειτουργίες
- Επιχειρήσεις ΝΑΤΟ και ΕΕ
- Ηγεμονία και στρατηγικές
- Κοινή εξωτερική πολιτική και κοινή πολιτική άμυνας της ΕΕ
- Ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας
- Ευρωμεσογειακές σχέσεις
- Πολιτική και διπλωματία δικτύων ενέργειας και των υδάτινων πόρων
- Πεδία ενεργειακού και στρατηγικού ανταγωνισμού.

ΑΡΘΡΟ 10

Διπλωματική Εργασία

1. Κατά τη διάρκεια του Β' εξαμήνου η ΕΔΕ καταρτίζει τον κατάλογο με τα θέματα διπλωματικών εργασιών που μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές, και ο οποίος κοινοποιείται στην ΑΔΙΣΠΟ.
2. Ανάλογα με την επιλογή θέματος της διπλωματικής εργασίας, η Ε.Δ.Ε. ορίζει επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος πρέπει να είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών ή μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών και να έχει διδασκαλία στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Οι διπλωματικές εργασίες θα εκπονούνται στην Ελληνική γλώσσα.
3. Η Ε.Δ.Ε και ο επιβλέπων καθηγητής έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας του μεταπτυχιακού σπουδαστή.
4. Ανάλογα με την εξέλιξη στην εκπόνηση της εργασίας, ο μεταπτυχιακός σπουδαστής ενημερώνει τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος παρακολουθεί αν τηρούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές της έρευνας.
5. Η έκταση της διπλωματικής εργασίας ορίζεται από 20.000 μέχρι 30.000 λέξεις. Με την ολοκλήρωση της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας, αυτή αξιολογείται συνολικά από τη Διμελή Εξεταστική Επιτροπή. Η αξιολόγηση της εργασίας δύναται να περιλαμβάνει και προφορική ανάπτυξη του θέματος ενώπιον της Επιτροπής. Η Διμελής Εξεταστική Επιτροπή υποβάλλει για έγκριση στην Ε.Δ.Ε ειδική έκθεση με την αξιολόγηση και τη βαθμολογία της εργασίας.

6. Σε περίπτωση που ο Σπουδαστής ζητήσει αλλαγή του επιβλέποντα καθηγητή ή του θέματος της Διπλωματικής Εργασίας, αποφασίζει σχετικά η Ε.Δ.Ε, μετά από σχετική αίτηση που υποβάλλει ο σπουδαστής στην Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ.

7. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών που δύναται να αναλάβει μέλος ΔΕΠ διδασκων προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ για επίβλεψη διπλωματικών εργασιών είναι οκτώ (8). Εάν η φύση ενός θέματος άπτεται πέραν του ενός επιστημονικού πεδίου είναι δυνατή η συνεργασία δύο μελών ΔΕΠ, με το ένα εκ των δύο μελών να ανήκει υποχρεωτικά στους διδάσκοντες του Δ.Π.Μ.Σ και το άλλο μέλος να δύναται να είναι μέλος ΔΕΠ οποιουδήποτε αναγνωρισμένου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Σε περίπτωση που το θέμα παρουσιάζει μεγάλο βαθμό συσχετισμού με τις Ένοπλες Δυνάμεις, δύναται να ζητείται η γνωσιακή συνδρομή εκπαιδευτικού προσωπικού της Α.Δι.Σ.ΠΟ, που θα πρέπει όμως να κατέχει κατ' ελάχιστον έναν (1) μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

8. Ο σπουδαστής, μετά την ολοκλήρωση της διπλωματικής του εργασίας, την καταθέτει σε τέσσερα (4) αντίγραφα και σε ηλεκτρονική μορφή, στην Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης υποβολής της διπλωματικής εργασίας ή μη αποδοχής της από την διμελή επιτροπή, η Γ.Σ.Ε.Σ, σε συνεργασία με τη Διοίκηση της Α.Δι.Σ.ΠΟ, αποφασίζει τη διαγραφή του φοιτητή από το πρόγραμμα.

9. Μετά την κατάθεση της εργασίας, η Ε.Δ.Ε, αφού λάβει υπόψη την πρόταση του επιβλέποντος, ορίζει το άλλο μέλος, πέραν του επιβλέποντος καθηγητή, της Εξεταστικής Επιτροπής που θα αξιολογήσει την εκπονούμενη εργασία.

10. Οι εκπονηθείσες διπλωματικές εργασίες του συνόλου των σπουδαστών, αποστέλλονται σε ηλεκτρονική μορφή, από τη Γραμματεία του ΔΠΜΣ, στην ΑΔΙΣΠΟ για την περαιτέρω υποβολή τους στο ΓΕΕΘΑ, όπου θα τύχουν ανάλογης εκμετάλλευσης.

ΑΡΘΡΟ 11

Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ.

1. Η Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. επιλαμβάνεται των διαφόρων θεμάτων της λειτουργίας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος (εγγραφές σπουδαστών, τήρηση φακέλων βαθμολογίας, αξιολογήσεις διδασκόντων, χορήγηση πτυχίων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, ενημέρωση για διάφορες υποτροφίες, δάνεια και για άλλα προγράμματα σπουδών, υποστήριξη στο εργαστήριο Η/Υ και στη βιβλιοθήκη κλπ).

2. Τα καθήκοντα του επικεφαλής της Γραμματείας του ΠΜΣ είναι να διεκπεραιώνει τρέχοντα θέματα, που αφορούν το διδακτικό προσωπικό, τους σπουδαστές, το πρόγραμμα, τις επαφές με τις διάφορες υπηρεσίες και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα και να φροντίζει για τις δημόσιες σχέσεις του ΠΜΣ.

ΑΡΘΡΟ 12

Παράλληλες Εκπαιδευτικές και Ερευνητικές Δραστηριότητες

1. Εκτός από τη διδασκαλία μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών του ΠΜΣ μπορεί να γίνονται και παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να είναι: έκδοση βιβλίων, σημειώσεων, μονογραφιών, ειδικών μελετών, διαλέξεις, διοργάνωση συνεδρίων κ.ά.

2. Για την παρακολούθηση των παράλληλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ χορηγείται βεβαίωση.

3. Οι διδάσκοντες καθηγητές δύναται να προσκαλούν, στα πλαίσια του μαθήματος τους, για ολιγόωρες διαλέξεις, αναγνωρισμένης αξίας καθηγητές άλλων Ελληνικών Α.Ε.Ι, κατόπιν συμφωνίας με την ΑΔΙΣΠΟ. Τα έξοδα για την μετακίνηση, παραμονή και διδακτική αποζημίωση των προσκαλούμενων καθηγητών θα καλύπτονται από την ΑΔΙΣΠΟ, κατά τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία για επισκέπτες καθηγητές.

ΑΡΘΡΟ 13

Οικονομικά του Προγράμματος

1. Στους πόρους του ΠΜΣ περιλαμβάνονται:
  - 1.1. Η χρηματοδότηση του προγράμματος από το ΓΕΕΘΑ, όπως προσδιορίζεται από την ΚΥΑ.
  - 1.2. Δίδακτρα ανταποδοτικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το ύψος των οποίων προσδιορίζεται από την ΚΥΑ.
  - 1.3. Χορηγίες φυσικών και νομικών προσώπων.
  - 1.4. Διάφορες άλλες διαφανείς χρηματικές εισροές.
2. Τη λογιστική παρακολούθηση όλων των κονδυλίων και εξόδων αναλαμβάνει η Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, η οποία παρακρατεί τα από το νόμο προβλεπόμενα.
3. Η Διατμηματική Επιτροπή του ΔΠΜΣ αποφασίζει τη διάθεση οικονομικών πόρων για την αποζημίωση των διδασκόντων (όπου προβλέπεται), για αγορά υλικού, εξοπλισμού εργαστηρίων και γραφείων, βιβλίων, περιοδικές αμοιβές έκτακτου προσωπικού Γραμματείας ή για επιστημονικές δραστηριότητες του ΔΠΜΣ, των Τμημάτων, των Εργαστηρίων, κ.λπ.
4. Η Επιτροπή Ερευνών, σε συνεργασία με τη Διατμηματική Επιτροπή, παρουσιάζει στη Σύγκλητο την οικονομική έκθεση, που αφορά τις δραστηριότητες του ΔΠΜΣ για κάθε ακαδημαϊκό έτος.

ΑΡΘΡΟ 14

Λόγοι Αντικατάστασης Διδάσκοντος

1. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων της παραγράφου 4 του άρθρου 8 από τους διδάσκοντες, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, αποτελεί λόγο για παρακράτηση μέρους ή όλης της αποζημίωσης έως και αφαίρεση του δικαιώματος διδασκαλίας. Περιπτώσεις που αναφέρονται είτε στη Διοίκηση της Α.Δ.Ι.Σ.ΠΟ είτε στην Ε.Δ.Ε., θα κρίνονται από κοινού μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της Προγραμματικής Συμφωνίας ίδρυσης του προγράμματος και δύναται να οδηγήσουν στην αντικατάσταση του διδάσκοντος.
2. Εάν μετά το τέλος της διδασκαλίας εκάστου μαθήματος, η αξιολόγησή του διδάσκοντος εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών, κριθεί ως μη ικανοποιητική, το θέμα θα εξετάζεται από κοινού μεταξύ της Διοίκησης της ΑΔΙΣΠΟ και της ΕΔΕ.

ΑΡΘΡΟ 15

Διάφορες Παροχές

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δικαιούνται Δελτίου Ακαδημαϊκής Ταυτότητας ενώ η υγειονομική τους περίθαλψη γίνεται με μέριμνα του ΥΠΕΘΑ.

ΑΡΘΡΟ 16

Ορκωμοσία

1. Η τελετή ορκωμοσίας (απαγγελία όρκου) γίνεται με ειδική τήβεννο και παρουσία του Πρύτανη ή των Αναπληρωτών Πρύτανη, του Κοσμήτορα, του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών, και των Προέδρων των Τμημάτων Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και ΒΣΑΣ.
2. Η τήβεννος, την οποία θα φορούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά την τελετή αποφοίτησής τους, θα είναι μανδύας από μαύρο ύφασμα, με περιλαίμιο και υφασμάτινη λωρίδα που θα φέρουν το χρώμα του Τμήματος, και στο στήθος θα υπάρχει κεντημένο το διάσημο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
3. Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα τυπώνεται σε καλαίσθητη ειδική περγαμηνή και οι απόφοιτοι δικαιούνται να λάβουν δωρεάν και δύο (2) αντίγραφα του πτυχίου. Για κάθε νέο αντίγραφο πτυχίου ή για την έκδοση πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα πρέπει να καταβάλλουν στην Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας το ποσό των πέντε (5) €.

ΑΡΘΡΟ 17

Διαδικασίες αναθεώρησης του Κανονισμού

Οι προτάσεις των συμβεβλημένων μερών (ΠΑΜΑΚ & ΑΔΙΣΠΟ) για την τροποποίηση του Κανονισμού θα εγκρίνονται από την Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης, κατόπιν σύμφωνης γνώμης και της Α.Δι.ΣΠΟ.